

A-11850

Duplum

P. Ovidii Nasonis

Metamorphoses

seletusi

I

Heinrich Freymann

stud. phil.

Autori kirjastus, Tartus

1937

1870

R. O. G. H. H. H. H.

Metamorphoses

1870

London: J. M. Dent & Co.

London: J. M. Dent & Co.

P. Ovidii Nasonis

Metamorphoses

seletusi

I

Heinrich Freymann
stud. phil.

Autori kirjastus, Tartus

1937

Prooemium — sissejuhatus

1) In nova fert animus jne = animus
fert (me) dicere formas
nova — acc. plur.
fert = impellit ehk incitat
mutatae formae = mutatio formarum
corpus — tähendab siin forma s. o. „kuju“
di = dei, dii
mutastis = mutavistis
aspirate = adspirate
meis — dat. plur.
mundi — genitivus subiectivus
deducite — metaphora
primaque ab origine jne. = et deducite car-
men, a prima origine mundi ad mea
tempora perpetuum

II

Quattuor aetates — neli maailma-ajajärku

1. Sata est = orla est ehk facta est ehk
fuit vindice nullo — ablativus absolutus
(ablativus modi)
sponte sua — ablativus modi

aberant — imperfectum indicativi; sponte
sua — sidumata keeles: sua sponte
metusque — täiendada: poenae (genitivus
obiectivus)
fixo aere = in fixo aere (metonymia)

5. ora — fig. synekdoche ehk pars
pro toto
sed erant . . . tuti — mõeldud sõna me-
tus kohta
erant — s. o. tollaegsed inimesed olid ehk
umbisiklikult: oldi
ut . . . viseret — ut finale
pinus — siin mõeldud sõna „navis“ ase-
mel (metonymia)
nondum — mõeldud sõnade caesa ja des-
cenderat kohta
suis . . . montibus = de suis montibus . . .
descenderat
orbem — tuleb täiendada: terrarum
mortales = homines
norant = noverant
nondum . . . nondum — anaphora

10. non . . . non . . . non . . . non
— anaphora
directi (aeris) — genitivus qualitatis
aeris . . . flexi — genitivus qualitatis
ensis — nom. sing.
militis — plur. asemel esineb sing. kollek-
tiivse tähendusega
rastros — ablattivus instrumenti

vomeribus — ablativus instrumenti
per se = sua sponte
contentique — nõuab abl.

15. Cibis — ablativus causae
nullo cogente — ablativus absolutus
nullo cogente — ilma sunduseta s. o. hari-
mise läbi
creatis — scil. tellure
haerentia — part. praes.
patula arbore — ablativus separationis
et, quae . . . glandes = et glandes, quae
arbor Jovis = quercus

20. sine semine = sine semente —
ilma külvita
nec = et non
iam . . . iam — küll — küll, nii hästi —
kui ka
nectar — jumalate jook
mella — sing. plur. asemel näitab mee
küllust

25. Postquam . . . erat — postquam
ühenduses imperfektumiga tõlgitakse :
„sest ajast kui“
Saturnus — muistne Itaalia jumal, keda
kreeka müüdi sisserändamisel Kronosega,
identifitseeriti
Tartara — sing. asemel plur. metrumi
nõudel
subiit = successit
Saturno . . . misso — ablativus-absolutus

proles = aetas (metonymia)
auro . . . aere — comparatio compendaria
auro — ablativus comparationis
aere — ablativus comparationis
tempora — sing. plur. asemel metrumi
nōudel
perque hiemes aestusque et inaequales au-
tumnos — versus spondiacus

30. siccis — ablativus instrumenti
fervoribus — ablativus instrumenti
subiere = subierunt
domus antra — nom. duplex
domus = acc. plur. domos
longis — ablativus instrumenti (abl. loci)
sulcis — ablativus instrumenti (abl. loci)
iugo — abl. instrumenti
gemuere — gemuerunt
ingeniis — ablativus limitationis

40. venae — genitivus qualitatis
perioris — genitivus qualitatis
vena, ae — soon, metallisoon, „metall“
fugere = fugerunt
subiere = subierunt
amor = cupido
habendi — gen. obiectivi gerundii
habendi — gerundium
dabant — scil. homines
navita = nauta
quae — puud

45. exsultavere — exsultaverunt
carina — pars pro soto (laev)
longo — ablativus instrumenti
limite — ablativus instrumenti
ceu = ut

50. malorum — genitivus obiectivus
reconiderat — alus Jumal
quoque = etiam — isegi
utroque — ablativus instrumenti
effodiuntur opes — nom. plur.

55. tutus — scil est
non socer a genero — scil. tutus est
gratia = amor
imminet — cum dat.
mariti — scil. imminet exitio

60. caelestum — genitivus partitivus
caelestum = caelestium

III

Ranae — Lüürika talupoegade ümber-
muutmise konnadeks

1. manifestam ... iram — acc. oleneb
timent

Latona — Apollo ema
femina virgine — käib cuncti juurde. sing.

on plur. asemel
cultu — ablativus instrumenti
gemelliparae ... divae — Latonae
ut — comparativum

5. Lyciae — genitivus subiectivus
fertilis — genitivus subiectivus
agris — in agris ehk abl. limitationis
sprevere = spreverunt
ignobilitate — ablativus causae
praesens = ise
prodigio — ablativus causae
grandior aevo — ablativus limitationis
me... deducere — acc. c. inf. oleneb
iusserat

10. impatiens — cum gen.
viae — genitivus obiectivus
genitor = pater
eunti — scil. mihi
eunti — dat. commodi
cum — praepositio
quo = eo, illo
favilla — ablativus causae
tremulis — ablativus instrumenti (abl. causae)
cannis — ablativus instrumenti (abl. causae)

15. faveas — coni. opt., scil. lingua
faveas — coniunctivus imperativus
mihi — dat. commodi
pavido — abl. modi
murmure — abl. modi
simuli — ablativus modi
foret — esset
foret — oratio obliqua
cum Palladis arbore palmae = palmae et
Palladis arbori

rogabam — imperfectum de conatu
cum — inversum (temp)

20. suam hanc — acc. duplex
illa — Latona
hanc — scil. aram
orbem — scil. terrarum
tum cum — cum temporale
incumbere — cum dat.
invita ... noverca — ablativus absolutus

25. Junonem — oleneb sōnast fugisse
fugisse ... puerpera — nominativus cum
infinitivo oleneb fertur
puerpera ... portasse — nominativus cum
infinitivo oleneb fertur
Ghimaeriferae — Lüükiast oli pārit tuld
purskav „Chimära“ : eest lõvi — tagant
lendav madu — keskelt kits
cum ... ureret — cum historicum
longo — ablativus causae
labore — abl. causae

30. lactanti — part. praes. acc. plur.
neutr.
mediocris — genitivus qualitatis
agrestes = coloni
aquae — genitivus qualitatis
gratam paludibus ulvam = ulvam, cui
paludes gratae sunt
cum — praepositio
positoque genu — ablativus instrumenti
(abl. absolutus)

Titania = Latona

35. ut hauriret — ut finale
potura — part. fut. act.

affor = adfor

quid prohibetis? — scil me

aquis — abl. separationis

aquarum — genitivus obiectivus

quae = haec

veni — perf. praes. — olen tulnud ja sei-
san siin

40. ut detis — ut finale

artus = membra

umore — ablativus inopiae oleneb caret

vocis — genitivus obiectivus

in unda = cum unda

aquae — genitivus obiectivus

45. moveant — coni. hortativus (coni
imperat.)

casu — ablativus modi

potuissent — coni. potentialis

me accepisse — acc. cum infinitivo

50. ni = nisi

dederitis — fut. II activi

abscedat — coni praesentis fut I asemel

pedibus — ablativus instrumenti

manuque — ablativus instrumenti

turbavere = turbaverunt

saltu — ablativus modi

maligno — abl. modi

movere = moverunt

55. indignis-scil. agrestibus —
dea — ablativus comparationis
aeternum — accusativus mensurae
iuvat esse — scil. eos
cava — ablativus loci
palude — ablativus loci
esse eos — acc. cum infinitivus

60 proferre . . . acc. cum infinitivo
submergere . . . — acc. cum infinitivo
nare . . . — acc. cum infinitivo
consistere . . . — acc. cum infinitivo
resilire . . . — acc. cum infinitivo
summo — ablativus loci
gurgite ablativus loci
litivus — ablativus instrumenti
pulso pudore — ablativus absolutus

65. colla intersepta (esso)-nominativus
cum infinitivo oleneb videntur
ipsa — just
corporis — genitivus partitivus

IV

Philemon ja Baucis

1. animo — ablativus limitationis
aero — abl. lim
caeli = caelestium
voluere — tõlgi: tahavad
voluere = voluerunt
peractum est — tõlgi: peab sündima

quoque — ut eo minus
quoque — ablativus mensurae
eo minus — ablativus mensurae
dubites — dubites järel tuleb mõelda: siis
jutustan sulle järgmist
conterminus — cum dativo

5. collibus = in collibus

Pelopeia — acc. plur.
suo ... parenti — dativus auctoris esinēb
suo ... parenti = a suo parente
regnata — part. praes. acc. plur. neur.
mergis — ablativus limitationis
fulcisque — ablativus limitationis

10. cum — praepositio

positis = depositis
positis alis — ablativus absolutus
caducifer — epitheton ornans
adeo — cum accusativo
adiere = adierunt
locum requiemque — hendiadys
clausere — clauserunt
stipulis — ablativus instrumenti (ablativus
rei eff.)

canna — ablativus instrumenti (abl. rei eff.)

15. aetate — ablativus limitationis

illa ... casa = in illa casa
sunt ... iuncti — abiellusid
consenuere = consenuerunt
effecere = effecerunt
nec iniqua = et aequa

nec iniqua mente — ja mitte rahutu mee-
lega — rahuliku meelega
nec refert — teeb üks välja, on üks kõik
requiras — coni. quaestio obliqua

20. idem = iidem (eidem)
tetigere = tetigerunt: lähenesid
penates = metonymia
penates = domum, casam
summisso . . . vertice — ablativus absolutus
(abl. modi)

intro — cum accusativo
postes — metonymia
posito = apposito
quo = in hoc sedile

25. foco = in foco
foliis — scil. siccis
tecto — ex tecto
tecto — de tecto
aëno — dativus oleneb admovit

30. quodque jne = et truncat foliis
holus quod
foliis — ablativus separationis
ille = tema s. o. Philemon
tigno = in tigno
furca — ablativus instrumenti
pendentia — part. praes. acc. plur. neutr.
sectam — scil. partem

35. sentiri . . . moram — igavust tundma
artus — jalad
fovendos — gerundivum

40. sponda — scil saligna
pedibus salignis — ablativus qualitatis
non nisi = ainult
accubuere = accubuerunt

45. quae — testa
aequatam — scil memsam.
tersere = terserunt

50. radix = redis
ova . . . leviter versata — pehmelt keedetud
munad

fictilibus = in fictilibus
qua — scil parte (cava sunt)
illita — illita juures mõelda ea parte

55. misere = miserunt
nec = et non

longae — genitivus qualitatis
senectae — genitivus qualitatis
nux — nux (est) kollektiivses tähenduses

60. collectae — part. perf. pass. nom.
plur. femininum
nec = et non

cratera — kreeka lõpuga acc.
haustum . . . cratera repleti. — acc. cum
infinitivõ oleneb vident
per se = sua sponte
sucères cere vina — acc. e. cum inf.

65. novitate — novitate (rei) — abl.
causae
preces concipere — palvetama
timidus — mõeldud mõlemate aluste kohta

dapibus — dativus commodi
nullis paraticus — ettevalmistamiste puu-
duste eest

70. penna — penna — kollektiivses
tähenduses

penna — pars pro toto

penna — abl. limitationis

celer penna — rutuliste tiivalöökidega

aetate = senectute

aetate — abl. limitationis

(eum) . . . confugisse — acc. c. infinitivo

vetuere = vetuerunt

luet — fut I activi

immunis — cum genitivo

tecta — pars pro toto

tecta = tectum = domum = casam

simul — scil. nobiscum

nitor — c. inf

summo — a summo

summo — scil. clivo

baculisque — abl. instrumenti (abl. rei eff.)

80. flexere = flexerunt

mersa (scil. esse) cetera — acc. cum infi-
nitivo oleneb prospiciunt

sua tecta manere — acc. c. inf. oleneb
prospiciunt

subiere = subierunt

85. aurutaque esse tecta — nom. cum

oleneb videntur

tellus — pōrand

marmore — marmorplaatidega
Saturnius = Saturni filius
iuste — vocativus sing.
poscimus — nõuab siin infinitiivi
auferat — coni hortat.
videam — coni optativus
vota — acc. plur.
tutela — abstractum pro concreto
tutela — kaitsjad, hoidjad

95. annis aevoque — hendiadys
annis aevoque — annis aevi
cum ... starent — cum historicum
cum narrarent — cum hist.
frondere Philemona — acc. cum. inf. ole-
neb conspexit
Baucida frondere — acc. c. inf. oleneb
sonspexit
Philemona — kreeka acc.
frondere = frondescere

100. crescente cacumine — ablativus
absolutus
super ... crescente cacumine vultus =
cacumine crescente super vultus
incola — sing. seisab plur. asemel kollek-
tiivses tähenduses

105. non vani (... senes) usaldus-
väärsed
narravere — narraverunt
recentia — scil. sarta

curae deum = (deorum) = ii, quos ipsi
di curant
coluere = coluerunt
colantur — coni hortativus

V

Pyramus ja Thisbe

1. Juvenum — genitivus partitivus
quas — puellas
puellis — dativus plur. oleneb praelata
tenuere = tenerunt
ubi ... urbem = in ea urbe, quam
coctilibus — ablativus instrumenti
muris — ablativus instrumenti
murus coctilis — telliskivi müür
coctilibus muris — muris e lapidibus coc-
tilibus ekstruktis
cinxisse Semiramis — nominativus cum
infinitivo oleneb dicitur

5. taedae = nuptiarum ehk matrimonii
(metonymia)
primos gradus — amoris: armastuse tekkimist
fecit = effecit
iure — ablativus modi
taedae... iure = iusto matrimonio: õigeks,
seaduslikuks abieluks
coissent = se coniunxissent
vetuere = vetuerunt
potuere = potuerunt
ex aequo = pariter

captis — ablativus causae
mentibus — ablativus causae
metu — ablativus
signisque — ablativus instrumenti
quo magis — ablativus mensurae
eo magis — ablativus mensurae
tenui — ablativus modi
rima — ablativus modi
nulli = a nullo
cum fieret — cum historicum

15. vocis — genitivus obiectivus
tutae... blanditae — eksitamata kallistus-
sõnad
murmure — ablativus modi
minimo — ablativus modi
ubi — ubi temporale
ubi = ubi primum
hinc... illinc — siinpool... sealpool

20. quantum — subst.
nimium = nimis; liig (palju)
vel — vähematki
ut sineres — ut consecutivum
toto — ablativus modi
corpore — ablativus modi
nos... iungi — accusativus cum infinitivo
oleneb sineres
pateres = patereris — coni oleneb ut cons-
ecutiv.
diversa... sede = diverso loco: igaüks
oma kohast

nequiquam — asjata
nos debere — accusativus cum infinitivo
oleneb fatemur

25. sub noctem — õõ tulekul
dixere = dixerunt
parti — dativus commodi
suae — dativus commodi
dedere = dederunt
parti — scil. parietis : küljele
quisque = uterque suae
contra — tarvitatud adverbialset : teisele
poole
pervenientia — participium coniunctum
nocturnos . . . ignes = stellas
coiere = coierunt
murmure — ablativus modi
parvo — abl. modi

30. ut temptent — ut finale
nocte — ablativus temporis
silenti — ablativus temporis
foribus — ablativus separationis oleneb
excedere
exierint — coni. perfecti fut. II asemel
tempatre — cum inf. poosas ut cum coni.
tecta = domus: pars pro toto
relinquant — coni. praes. oleneb ut finale
neve sit errandum . . . convenient = et ut,
ne sit errandum . . . convenient
spatiantibus (his) — ablativus absolutus
convenient — coni oleneb ut finale

busta — plur. ainsuse asemel
lateantque — coni. oleneb ut finale

35. niveis — ablativus copiae

pomis — abl. copiae

gelido... fonti — dativus oleneb conterminus

ardua = alta

aquis — dat. = in aquas

isdem = iisdem

versato cardine — ablativus absolutus

cardine = porta: pars pro toto

recenti — ablativus causae

caede — ablativus causae

boum = bovom

pervenit — üleminek perf. juure eelmistest
praes. hist.

rictus — accusativus graecus ehk acc. limitationis

positura = ut deponeret

45. quam = eam s. o. leenam

trepido — ablativus modi

pede — ablativus modi

multa — ablativus instrumenti

unda — ablativus instrumenti

50. ore — ablativus instrumenti

cruentato — ablativus instrumenti

amictus = velamina

sanguine — ablativus causae

55. longa... vita — ablativus oleneb

dignus

nocte — ablativus temporis

venires — concuctivus oleneb ut finale
nostra = mea

miseror — cum acc.

nostrum = meum

fero — ablativus instrumenti

morsu — ablativus instrumenti

60. timidi — genitivus possessivus

Thisbes — genitivus

velamina — plur. ainsuse asemel

quoque erat accintus, demisit in illa ferrum:

et demisit in illa ferrum, quo erat accintus

humo = humi

nec mōra = nolla mora est

ut — (nii pea) kui

vitato... plumbo — ablativus absolutus

tenui stridente foramine — ablativus abso-
lutus

70. aera — acc. sing kreeka lõpuga

aspergine — ablativus causae

sanguine — ablativus causae

metu... posito — ablativus causae

metu... posito = sine metu

oculis animoque — hendiadys: igatseva pil-
guga

fallat — coni oleneb „ne“

75. oculis — ablativus instrumenti

animoque — ablativus instrumenti

ut... sic = ehk küll — siiski

pulsare... membra — acc. cum inf oleneb

videt

haeret = dubitat

80. buxo — ablativus comparationis
 exigua — ablativus causae
 aura — ablativus causae
 instar — indecl. cum genit
 summum = (tema) pind
 claro — ablativus modi
 plangore — ablativus modi
85. comas — accusativus graecus ehk
 limitationis
 vulnera — plur. ainsuse asemel
 fletum — abstractum pro concreto
90. morte — ablativus causae
 visa... illa — ablativus absolutus
 ense — abl. separationis
 ebur (metonymia) = vagina ex ebore facta
95. et (= etiam) mihi
 tui — genitivus obiectivus
 morte — ablativus causae
100. sola — ablativus causae
 ut... non invidetis — coni. oleneb ut
 non
 componi... eos — accusativus cum infi-
 nitivo oleneb invidetis
 meus — vocativus
 tumulto — ablativus loci
 eodem — ablativus loci
 ramis — ablativus instrumenti
 quique (= etqui) jne. = quique morte sola
 e me heu revelli poteris
 poteris (fut) nec (= ne quidem): ei pea
 isegi mitte

novissimus = ultimus

105. gemini — genitivus obiectivus
cruoris — genitivus obiectivus
aptato... mucrone — ablativus absolutus
monumenta = mälestuseks
incumbo — cum dativo
ferro — dat oleneb incubuit

110. tetigere = tetigerunt
rogis — dativus oleneb superest
superesse — nõuab dativi

VI

Võitlus gigantidega

neve = vel ne.

neve (neu) = et ne : ja et (mitte) ei.

terris — ablativus comparationis.

affectasse gigantes — acc. cum infinitivo.

gigantes, um — acc. plur. as (kreeka lõpuga)

altaque... ad sidera = et ad alta sidera

gigantas struxisse — accusativus cum infinitivo

pater omnipotens = Juppiter

misso fulmine — ablativus absolutus

5 mole — ablativus causae

sua — ablativus causae

laceret — coni oleneb cum causale.

terram... immoduisse... animasse...

vertisse — acc. cum infinitivo oleneb ferunt

Pelion — kreeka lõpuga accusativus

ne manerent — coni oleneb ne
suae — genitivus obiectivus
stirpis — genitivus obiectivus
ne nulla = ut aliqua
superum = superiorum
scires — coni potentialis
natos (esse) homines — acc. cum infinitivo oleneb scires

Epilogos — lõppsõna

1. Iovis — genitivus subiectivus
nec (neque) . . . nec (neque): ei — ega
Iovis ira — mõeldud välk
ferrum (metonüümselt) = bellum
nil = nihil
corporis — genitivus obiectivus
huius — genitivus obiectivus
huius = mei
mihi = dativus incommodi
finiat — coni hortativus ehk coni imperativus

5. parte — ablativus limitationis
meliore — ablativus limitationis
mei — genitivus partitivus
domictis . . . terris — dativus
domitis . . . terris — domitarum terrarum
fama — ablativus causae
si quid = si aliquid
veri — genitivus partitivus
vatum — genitivus subiectivus
ore legar populi = legar a populo

22

MEMORANDUM OF

CONFERENCE

Held at

Washington, D. C.

on

the

subject of

the

organization of

the

committee

on

the

subject of

the

organization of

the

committee

on

the

subject of

the

organization of

the

committee

on

the

subject of

the

organization of

the

committee

on

the

subject of

the

organization of

*RM

A-11850

i